

Štajersko.

Ptuj. Učiteljsko društvo je zborovalo pri nad tretjino navzočih udov dne 4. prosinca; navzoč je bil kot gost iur. Žiher. Po prisrčnem pozdravu konstatuje predsednik gospod Žiher število društvenikov za preteklo leto; bilo je 55 rednih, 7 častnih in 5 podpornih udov. Zborovanje se je tekom leta vršilo šestkrat. Nadalje je poročal o društvenem delovanju ter zajedno z zadoščenjem povdarjal zasluge raznih poročevalcev povodom društvenih shodov. — Slava vsem! — Blagajnik, nadučitelj gospod J. Kavkler, je poročal, da je bilo dohodkov manj, nego v prejšnem letu; temu je krivo baje zboljšanje plač, od katerih se še ne mastimo! Društvenine se je vplačalo 50 K, za »Lehrerbund« se je plačalo od 27 članov 10 K 80 h. — Prenumerirajo se za nastopno leto sledeči časniki, oziroma listi: »Oesterr. Schulbote«, »Schul- und Lehrer-Zeitung«, »Učiteljski Tovariš«, »Popotnik«, »Ljubljanski zvon«, »Slov. Matica«, »Družba sv. Mohorja«, »Glasbena Matica«, »Gl. Zora«, »Zvonček«, v znesku 51 K 66 h. Za »Zavezo« določena je vsota 16 K, ista za »Lehrerbund«. Društvo pristopi koj po osnutku »Šolske Matice« kot ud. — Predlog g. Kavklerja: Vsled razširjave Ptujске gimnazije je nujna potreba, da se dijakom ustreže s slovenskim berivom! V to svrhu pa se zamore pomagati le stem, da imajo vzlasti višji gimnazijci pristop k učiteljski knjižnici; treba bo naročiti tudi knjige beletristične vsebine. Predlog se je radostno sprejel. Tedaj ima učiteljska knjižnica berivo na razpolago članom in dijakom. — Iz zaključka računa po odobrenju pregledovalcev, gg. Ogorelca in Weinhardta se rekrutira za minolo leto prebitek v 10 K 48 h. — Volitev odbora: g. Fr. Šorn, predsednik; g. Ivan Kavkler, podpredsednik in knjižničar; gospa Val. Kavkler, blagajničarka; gđe. Milka Muška in Janko Fras, tajnika; g. Vinko Šerona, pevovodja; gg. Franc Meško in Anton Ogorelec, odbornika. Nadučitelj, gospod Fr. Žiher, ki je društvo z vso vnemo in s spretnostjo vodil, je odklonil a priori opetno izvolitev. — Končno želim našemu tradicionalnemu, novoporojenemu zaščitniku »Učiteljskemu Tovarišu« mnogo in plodonosnega uspeha napram posameznim društvom in društvenikom, želim, da bo spreten buditelj, voditelj in dober pristaš — a strog zagovornik, da se ne bodo zamogli še tako zviti, našim stanovskim načelom nasprotujoči naklepi realizovati — Na svidenje prvega svečana, tedaj bo »mrti« povišana plača že razpečana.

Fras.

Sv. Lorenc na Dr. polju. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za ptujski okraj bode zborovalo v četrtek dne 1. svečana 1900 ob 11. uri dopoldne v okoliški šoli z nastopnim vspehom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo o zborovanju »Lehrerbunda« (g. Podobnik). 4. Podavanja: »Kako je v računanju praktično vaditi prehod«. 5. Slučajnosti.

K prav obilni udeležbi v ljubno vabi

Fr. Šorn

t. č. predsednik.

Iz Ljutomer. Naše učiteljsko društvo je sprejelo na svojem obnem zboru dne 4. t. m. na predlog g. poročevalca nadučitelja Vaude sledeče resolucije enoglasno: 1. Mi ne odobravamo pisarjenja učiteljstva proti učiteljstvu v političkih listih; za take obravnave naj služijo edino le naši strokovni listi. 2. Mi se izrečemo proti temu, da bi se odstranila vera iz šole. 3. Internacionalizem na narodno-šolskem polju smatramo kot razvoj narodnega šolstva pogubljivega; zategadelj izstopi ljutomersko učiteljsko društvo iz štajerske učiteljske zveze »Lehrerbund«. — V odbor za leto 1900 so bili izvoljeni ti-le gg. Robič, predsednikom; Kryl, podpredsednikom; Čeh, tajnikom in Karba, blagajnikom. Prihodnje zborovanje bo v četrtek, 1. svečana.

Književnost in umetnost.

„Ljubljanski Zvon“. Z novim letom je nastopil »Ljubljanski Zvon« svoje 20. leto. Uredništvo je preslo v roke pesnika prvaka Antona Aškerc, kar se tudi prvemu letošnjemu zvezku tako po zunanji obliki, kakor tudi po umetniški in znanstveni vsebini takoj spozna.

Obsega pa ta zvezek pesmi priznanih naših pesnikov Zupančiča, Aleksandrovega, Gangla, Vojanovega itd., Mur-nikovo humoresko »Iz dnevnika nadobudnega Dvojkogaja, Govekarjevo novelo Suzana«, več znanstvenih in knji-ževnih razprav itd. Koliko slovenskih rodoljubov in na-rodnih hiš pa je še vedno, ki nimajo »Zvona«, dasi mu je cena le letnih 4 gld. 50 kr.

Dr. Gojmir Krek: Anton Aškerc, Studie mit Uebersetzungsproben se imenuje knjiga, katero je spisal ravnokar dr. Gojmir Krek, sin graškega vseučilišnega profesorja dr. Gregorja Kreka, o našem pesniku-prvaku. V znanstveno, nemško pisano razpravo je vpletenih tudi več spretnih prevodov Aškercovih poezij. Vsak Slovenec bi se moral zanimati za našega dičnega pesnika Aškerc, in vsak, kdor razume nemški, bi si naj to oceno tudi prečital. Knjiga je izšla v zalogi L. Schwentnerja v Ljubljani ter stane 80 kr., po pošti 83 kr.

Vestnik.

Učiteljski konvikt v Ljubljani: Tvrdba J. Gion-tini, prodajalnica knjig i. dr. v Ljubljani, 50 K; gosp. Gregor Koželj, učitelj v Št. Gotardu, 1-5 K; g. Matija Petrič, učitelj v Strugah, 10 K. Banka »Slavija« 100 K.

Razpisane službe. Drugo učno mesto na novousta-novljeni dvorazrednici v Fari-Vasi do 31. t. m. Na štiri-razrednici v Srednjivasi na Kočevskem učiteljsko mesto do 31. t. m.

Zaveza slovenskih učiteljskih društev je dne 11. t. m. po posebni deputaciji izročila gg. deželnemu odbor-niku dr. Tavčarju in županu Hribarju kot svojima častnima članoma jako lepi diplomi. Gospod dr. Tavčar je pri tej priliki rekel, da je narodna stranka sklenila z učiteljstvom neločljivo zakonsko zvezo, katere ne raz-dere noben škof in noben kardinal, da narodna stranka stoji in pade z učiteljstvom.

Okrajni šolski nadzornik za Goriško in Gradiš-čansko. Naučno ministrstvo je za novo šestletno funk-cijsko dobo imenovalo za okrajne šolske nadzornike: vad-ničnega učitelja v Gorici g. Andreja Lašiča za šolski okraj Tolmin, glavnega učitelja na učiteljsku v Kopru g. Fr. Finžgarja za šolski okraj goriška okolica in za slovenske okolice v gradiščanskem okraju in v mestu Gorici; vadničnega učitelja v Gorici g. Matevža Kan-teta za šolski okraj Sežana in vadničnega učitelja v Kopru g. Jožefa Picha za italijanske šole v gradiščan-skem šolskem okraju.

Na mariborskem učiteljsku je razpisana služba glavnega učitelja za vzgojeslovje, slovenski in nemški jezik, oziroma za vzgojeslovje in nemški jezik, za zemlje-pisje in zgodovino. Prošnje je vlagati do 25. t. m.

Beda med španskim učiteljstvom. Pedro Gimenez, učitelj v Obandu, v pokrajini Badajoz, in njegova žena, ki je učiteljica v isti vasi, sta poslala guvernerju prošnjo, da se jima dovoli beračiti po ulicah in trgih, ker že več let nista dobila nobene plače. Take prošnje v zadnjem času na Španskem niso nič novega.

G. Janko Leban, nadučitelj v Trebelnem nad Mo-kronogom, je obhajal te dni 30letnico svojega pisatelje-vanja. Začel se je bil vaditi v peresu že s 15. letom. Ta gospod se odlikuje, kakor znano, kot mladinski in vzgo-jeslovni pisatelj, a tudi kot pesnik. Živio!

Madjarščina na Reki. Naredba ministra Vlačiča, s katero se uvaja madjarščina v ljudskih šolah na Reki, je provzročila mnoga različna domnevanja, na kar je »Pester Loyd« prinesel službeno pojasnilo, da se gori omenjena naredba tiče samo onih ljudskih Reških šol, katere vzdržujejo zasebniki ali konfesije. Čut enakopravnosti tudi Madjari tolmačijo istotako, kakor v Avstriji Nemci in skrbje le za — Madjare, a Hrvatom na Reki odrekajo vsako mrvico pravice.

Regulacija plač pri državnih železnicah. Želez-niško ministrstvo je odredilo, da naj imajo a d j u n k t i

avstrijskih državnih železnic, ki so imeli do 31. grudnia 1899. plačo 1000 gld., od 1. prosinca 1900. plačo 1200 gld., ter da naj imajo oni poduradniki, ki so imeli do 31. vinotoka 1899. plačo 700 gld., poslej plačo 900 gld. Tega izrednega povišanja plač pa niso deležni absolvirani velikošolci in strojevodje. Prvi uživajo glede roka, kdaj vstopijo v IX. činovni razred, itak že neke predprave, strojevodje pa so bili s 1. listopada l. l. pomaknjeni na plačilno stopnjo 900 gld. H kratu je železniško ministrstvo odredilo, da dobe oni uslužbenci v kurilnicah, ki so dobivali doslej premijo radi štedenja materiala, znatne remuneracije, da jim bo tako prehod v nove razmere lažji. — Kdaj pridemo pa mi na vrsto?!

„Vse vodeno . . . brez duha . . .“ piše podkupljena in prodana duša in toliko da ne dostavlja: „Brezversko!“ Tako gonjo so zagnali klerikalci proti nedolžnemu „Zvončku“, ki bi ga radi razbili na solnčni prah! To je nesramno in vredno, da se pribije! Naš odgovor na take infamne laži bodi ta, da pridno agitujemo za „Zvonček“. Vsak učitelj, vsaka učiteljica mu lahko pridobi vsaj po enega naročnika. Na delo za preganjanje nedolžnosti!

Imenovanje. Učiteljica v Leskovcu, gđc. Marija Rupnik, je imenovana za učiteljico na c. kr. rudniški ljudski šoli v Idriji.

Za višjo deklško šolo je naučno ministrstvo dovolilo za l. 1900. mestni občini ljubljanski državnega pripevka 2000 K.

Značilno! Kakor vidimo v najnovejšem imenovanju okrajnih šolskih nadzornikov na Slovenskem Štajarskem, izbirala je vlada zelo skrbno, da bi pač ne dobil nadzorstvo kateri — odločno narodni učitelj. Še več! Opuстила je dosedanjega značajnega, delavnega in kolegijalnega nadzornika za Marenberg, Šostanj in Slov. Gradec, g. Fr. Vrečkota, ter ga nadomestila z rogaškim Dreflakom, o katerem se ne ve drugih zaslug, kakor da je voditelj ponemčevalnice po šulferanjskem sistemu, slovenski renegat ter iskren prijatelj bivšega ptujskega glavarja, vrhutega pa še — kar je bilo gotovo odločilno — zet svojega dosedanjega šolskega nadzornika. „Da ostane lepo med — žlahto!“ „Dom.“

Zdaj se to! Poštna ravnateljstva so izdala naredbo, da se učitelji ne smejo sprejemati v poštno službo, ker primanjkuje učiteljev na šolah. Ali je res učiteljski stan kasta, iz katere ni smeti prestopati, četudi mu služba ne daje toliko, da bi stanu primerno preživel sebe in družino! Ta naredba je proti državnim osnovnim zakonom, kateri odločno govore, da se sme vsak državljani izobraziti in posvetiti poklicu, ktere ga si sam izbere. Dosedaj je bila edina rešitev učiteljev, ki so se čutili v svojem poklicu zaradi sramotne plače nezadovoljne, da so prestopili k pošti ali k železnici. Ako je državi res toliko na tem, da ne bo pomanjkanja učiteljstva, naj uredi dostojno njih prejemke, naj pa tudi zaukaže, kakor so to storila poštna ravnateljstva, da se ne sme noben učitelj sprejeti v vojak, ker se jih potrebuje na šolah.

V varstvo otrok. Vsled nekaterih žalostnih in grdih slučajev, ki so se dogodili v zadnjem času na Dunaju, ko so nekateri starši prav po nečloveški ravnali s svojimi lastnimi otroci ter jih mučili in pretepali skoro do smrti, je izdal bivši pravosodni minister dr. Kindinger ukaz do vseh deželnih višjesodnih predsedništev, v katerem določa, da imajo sodnijske oblasti strogo nadzorovati ravnanje staršev in varuhov z otroci. Ako se zapazi, da starši nečloveško ravnaajo z lastnimi otroci, jih na katerikoli bodi način mučijo ali hudo pretepajo, se odvzame takim staršem vsako pravico do otrok ter se jih tudi kaznuje. Otroke se da pa v varstvo drugim pametnim osebam. Sodne oblasti imajo obenem pravico določevati odškodnino, katero bi morali taki nečloveški starši plačevati onim, katerim so bili v varstvo izročeni otroci.

Učiteljske plače na Štajarskem. Vkljub uradni obvestnici, da se učiteljem plače „dennächst“ nakažejo, doslej o tem ni duha ne sluha. Kaj neki mislijo v Gradcu?

Denar v „poboljšek“ učiteljstvu je že davno pripravljen. Čegave pa bodo obresti od te glavnice, ki je vendar last učiteljstva? Vederemo! Naj bi se postopalo pri drugih slojevih tako: to bi bilo javkanja in zabavljanja na vse pretege! A tako? — In učiteljstvo?! Molči — in čaka: saj je čakanja vajeno! „Lei lossen“. Tu bi bilo pač treba malo eneržije in odločnosti učiteljstva. Toliko let smo se borili, težko dosegli malo betvico, a jo še sedaj ni uživati.

Zaradi enega se jezijo! Med novimi okrajnimi šolskimi nadzorniki za slovenski Štajer je edini dr. Bezjak v Mariboru, ki se zaveda svoje narodnosti ter se tega ne boji nikjer pokazati, dasi sicer povsod strogo varuje svoj uradniški značaj. Nemški listi pa so vkljub temu planili po njem, češ, da je slovenski agitator. Ko bi se nam bila izkazala pravičnost, bi morali biti vsi novoimenovani nadzorniki dr. Bezjakove vrednosti.

Slovensko šolo v Mariboru je voljna pomagati ustanoviti družba sv. Cirila in Metoda. Mariborski Slovenci in zavedni okoličani so se že poprijeli te rešilne ideje. Da bi dosegli svoj namen!

Mnogoletni in velezaslužni predsednik krajnemu šolskemu svetu celjske okolice g. dr. Jožef Vrečko, odpovedal se je temu častnemu poslu. Na njega mesto bil je izbran g. dr. Juro Hrašovec, znan prijatelj šole in mladine.

Prememba. Ker bi radi krajevne neprikladnosti svoj posel kot krajni šolski ogleda ne mogel točno vršiti, zato se je tej častni službi nadučitelj celjske okolice deške šole odpovedal in mestu njega je bil imenovan za kraj. šol. ogleda na Svetini g. Ivan Jurkovšek, posestnik tam ter šoli naklonjen mož.

Smrtna kosa. G. J. Grebenc, učitelj v Zalogu pri Cerkljah, je dne 12. t. m. umrl v tukajšnji bolnici. N. v m. p.

Utemeljitelj današnje avstrijske šole, bivšemu ministru prosvjete Leopoldu Hasneru odkriven je u bečkoj univerzi spomenik dne 9. srpnja pr. g. Svečanu besjedu izrekao je prof. dr. Eduard Suchs, naglasivši, da krošnja (universa) svake vočke može tek samo onda roditi obilnim plodom, ako je stablo (srednja škola) zdravo i jako, te ako je korjen (osnovna škola) čvrst i dobro razgranjen, i ako mu ništa ne smeta, da može dovoljno hrane crpsti. Ako dakle korjen ne nalazi dosta hrane, osušit će se vočka.

«Škola.»

Gradjanska ili srednja škola. U Austriji nastoje učitelji gradjanskih škola, da ishode posebni ustrojni statut za te zavode, te da se daciama zajamče ista prava, što ih ušivaju učenici nižih srednjih zavoda.

«Škola.»

Školski muzej. U Beču se ustrojilo društvo za osnutak škol. muzeja. Ta muzej ne bi imao biti mrtva izložba, kako to istiće zemaljski školski nadzornik dr. Steiskal, koji je 1894. godine tu misao potakao, nego bi školski muzej imao podjedno, da pruži priliku za višu naobrazbu. U tu bi se svrhu držala shodna popularno znanstvena predavanja. I kod nas bi se to dalo provesti!

«Škola.»

Jubilejska samopomoč.

V smislu § 4. društvenih pravil niso po smrti r. gospe Krajnikove ti-le društveniki vplačali predpisane svote (2 K): B. E. št. 62; B. A. št. 63; C. J. št. 155; D. J. št. 99; T. J. št. 85; F. F. št. 158; G. E. št. 93; G. A. št. 126; K. J. št. 38; K. M. št. 39; K. J. št. 99; K. F. št. 150 (tudi za meseč svečan 1899. l. še na dolgu); L. M. št. 7; L. M. št. 24; L. O. št. 165; R. J. št. 176; R. J. št. 177; S. A. št. 109; U. T. št. 148; U. T. št. 149; W. J. št. 40; W. J. št. 41; W. P. št. 78; W. K. št. 79; Z. F. št. 156. Na podstavi § 5. društvenih pravil bo treba plačati meseca svečana vsakemu udu 2 K za rezervno podporno zalogo.

Jakob Dimnik,
t. č. predsednik.

avstrijskih državnih železnic, ki so imeli do 31. grudnia 1899. plačo 1000 gld., od 1. prosinca 1900. plačo 1200 gld., ter da naj imajo oni poduradniki, ki so imeli do 31. vinotoka 1899. plačo 700 gld., poslej plačo 900 gld. Tega izrednega povišanja plač pa niso deležni absolvirani velikošolci in strojevodje. Prvi uživajo glede roka, kdaj vstopijo v IX. činovni razred, itak že neke predprave, strojevodje pa so bili s 1. listopada l. l. pomaknjeni na plačilno stopnjo 900 gld. H kratu je železniško ministrstvo odredilo, da dobe oni uslužbenci v kurilnicah, ki so dobivali doslej premijo radi štedenja materiala, znatne remuneracije, da jim bo tako prehod v nove razmere lažji. — Kdaj pridemo pa mi na vrsto?!

„Vse vodeno . . . brez duha . . .“ piše podkupljena in prodana duša in toliko da ne dostavlja: „Brezversko!“ Tako gonjo so zagnali klerikalci proti nedolžnemu „Zvončku“, ki bi ga radi razbili na solnčni prah! To je nesramno in vredno, da se pribije! Naš odgovor na take infamne laži bodi ta, da pridno agitujemo za „Zvonček“. Vsak učitelj, vsaka učiteljica mu lahko pridobi vsaj po enega naročnika. Na delo za preganjano nedolžnost!

Imenovanje. Učiteljica v Leskovcu, gđc. Marija Rupnik, je imenovana za učiteljico na c. kr. rudniški ljudski šoli v Idriji.

Za višjo deklško šolo je naučno ministrstvo dovolilo za l. 1900. mestni občini ljubljanski državnega pripevka 2000 K.

Značilno! Kakor vidimo v najnovejšem imenovanju okrajnih šolskih nadzornikov na Slovenskem Štajarskem, izbirala je vlada zelo skrbno, da bi pač ne dobil nadzorstvo kateri — odločno narodni učitelj. Še več! Opuстила je dosedanjega značajnega, delavnega in kolegijalnega nadzornika za Marenberg, Šostanj in Slov. Gradec, g. Fr. Vrečkota, ter ga nadomestila z rogaškim Dreflakom, o katerem se ne ve drugih zaslug, kakor da je voditelj ponemčevalnice po šulferanjskem sistemu, slovenski renegat ter iskren prijatelj bivšega ptujskega glavarja, vrhutega pa še — kar je bilo gotovo odločilno — zet svojega dosedanjega šolskega nadzornika. „Da ostane lepo med — žlahto!“ „Dom.“

Zdaj se to! Poštna ravnateljstva so izdala naredbo, da se učitelji ne smejo sprejemati v poštno službo, ker primanjkuje učiteljev na šolah. Ali je res učiteljski stan kasta, iz katere ni smeti prestopati, četudi mu služba ne daje toliko, da bi stanu primerno preživel sebe in družino! Ta naredba je proti državnim osnovnim zakonom, kateri odločno govore, da se sme vsak državljani izobraziti in posvetiti poklicu, ktere ga si sam izbere. Dosedaj je bila edina rešitev učiteljev, ki so se čutili v svojem poklicu zaradi sramotne plače nezadovoljne, da so prestopili k pošti ali k železnici. Ako je državi res toliko na tem, da ne bo pomanjkanja učiteljstva, naj uredi dostojno njih prejemke, naj pa tudi zaukaže, kakor so to storila poštna ravnateljstva, da se ne sme noben učitelj sprejeti v vojak, ker se jih potrebuje na šolah.

V varstvo otrok. Vsled nekaterih žalostnih in grdih slučajev, ki so se dogodili v zadnjem času na Dunaju, ko so nekateri starši prav po nečloveški ravnali s svojimi lastnimi otroci ter jih mučili in pretepali skoro do smrti, je izdal bivši pravosodni minister dr. Kindinger ukaz do vseh deželnih višjesodnih predsedništev, v katerem določa, da imajo sodnijske oblasti strogo nadzorovati ravnanje staršev in varuhov z otroci. Ako se zapazi, da starši nečloveško ravnaajo z lastnimi otroci, jih na katerikoli bodi način mučijo ali hudo pretepajo, se odvzame takim staršem vsako pravico do otrok ter se jih tudi kaznuje. Otroke se da pa v varstvo drugim pametnim osebam. Sodne oblasti imajo obenem pravico določevati odškodnino, katero bi morali taki nečloveški starši plačevati onim, katerim so bili v varstvo izročeni otroci.

Učiteljske plače na Štajarskem. Vkljub uradni obvestnici, da se učiteljem plače „demnächst“ nakažejo, doslej o tem ni duha ne sluha. Kaj neki mislijo v Gradcu?

Denar v „poboljšek“ učiteljstvu je že davno pripravljen. Čegave pa bodo obresti od te glavnice, ki je vendar last učiteljstva? Vederemo! Naj bi se postopalo pri drugih slojevih tako: to bi bilo javkanja in zabavljanja na vse pretege! A tako? — In učiteljstvo?! Molči — in čaka: saj je čakanja vajeno! „Lei lossen“. Tu bi bilo pač treba malo eneržije in odločnosti učiteljstva. Toliko let smo se borili, težko dosegli malo betvico, a jo še sedaj ni uživati.

Zaradi enega se jezijo! Med novimi okrajnimi šolskimi nadzorniki za slovenski Štajer je edini dr. Bezjak v Mariboru, ki se zaveda svoje narodnosti ter se tega ne boji nikjer pokazati, dasi sicer povsod strogo varuje svoj uradniški značaj. Nemški listi pa so vkljub temu planili po njem, češ, da je slovenski agitator. Ko bi se nam bila izkazala pravičnost, bi morali biti vsi novoimenovani nadzorniki dr. Bezjakove vrednosti.

Slovensko šolo v Mariboru je voljna pomagati ustanoviti družba sv. Cirila in Metoda. Mariborski Slovenci in zavedni okoličani so se že poprijeli te rešilne ideje. Da bi dosegli svoj namen!

Mnogoletni in velezaslužni predsednik krajnemu šolskemu svetu celjske okolice g. dr. Jožef Vrečko, odpovedal se je temu častnemu poslu. Na njega mesto bil je izbran g. dr. Juro Hrašovec, znan prijatelj šole in mladine.

Prememba. Ker bi radi krajevne neprikladnosti svoj posel kot krajni šolski ogleda ne mogel točno vršiti, zato se je tej častni službi nadučitelj celjske okolice deške šole odpovedal in mestu njega je bil imenovan za kraj. šol. ogleda na Svetini g. Ivan Jurkovšek, posestnik tam ter šoli naklonjen mož.

Smrtna kosa. G. J. Grebenc, učitelj v Zalogu pri Cerkljah, je dne 12. t. m. umrl v tukajšnji bolnici. N. v m. p.

Utemeljitelj današnje avstrijske šole, bivšemu ministru prosvjete Leopoldu Hasneru odkriven je u bečkoj univerzi spomenik dne 9. srpnja pr. g. Svečanu besjedu izrekao je prof. dr. Eduard Suchs, naglasivši, da krošnja (universa) svake vočke može tek samo onda roditi obilnim plodom, ako je stablo (srednja škola) zdravo i jako, te ako je korjen (osnovna škola) čvrst i dobro razgranjen, i ako mu ništa ne smeta, da može dovoljno hrane crpsti. Ako dakle korjen ne nalazi dosta hrane, osušit će se vočka.

«Škola.»

Gradjanska ili srednja škola. U Austriji nastoje učitelji gradjanskih škola, da ishode posebni ustrojni statut za te zavode, te da se daciama zajamče ista prava, što ih ušivaju učenici nižih srednjih zavoda.

«Škola.»

Školski muzej. U Beču se ustrojilo društvo za osnutak škol. muzeja. Ta muzej ne bi imao biti mrtva izložba, kako to istiće zemaljski školski nadzornik dr. Steiskal, koji je 1894. godine tu misao potakao, nego bi školski muzej imao podjedno, da pruži priliku za višu naobrazbu. U tu bi se svrhu držala shodna popularno znanstvena predavanja. I kod nas bi se to dalo provesti!

«Škola.»

Jubilejska samopomoč.

V smislu § 4. društvenih pravil niso po smrti r. gospe Krajnikove ti-le društveniki vplačali predpisane svote (2 K.): B. E. št. 62; B. A. št. 63; C. J. št. 155; D. J. št. 99; T. J. št. 85; F. F. št. 158; G. E. št. 93; G. A. št. 126; K. J. št. 38; K. M. št. 39; K. J. št. 99; K. F. št. 150 (tudi za meseč svečan 1899. l. še na dolgu); L. M. št. 7; L. M. št. 24; L. O. št. 165; R. J. št. 176; R. J. št. 177; S. A. št. 109; U. T. št. 148; U. T. št. 149; W. J. št. 40; W. J. št. 41; W. P. št. 78; W. K. št. 79; Z. F. št. 156. Na podstavi § 5. društvenih pravil bo treba plačati meseca svečana vsakemu udu 2 K za rezervno podporno zalogo.

Jakob Dimnik,
t. č. predsednik.

Šiba in druge telesne kazni v zgodovini šolske discipline.

Ruski spisal M. A., preložil J. M.

(Dalje.)

„Vse moje prepričanje, vse moje želje in prošnje“ — govori osnovatelj protestantizma, „streme na to, da te „oslovske uredbe“ na veke propadejo v brezdno, ali se pa preustroje v istinito krščanske šole. Tako se po milosti božji sedaj deca v naših šolah veselo igrajoči učejo vsega, bodisi jezika, umetnosti, zgodovine ali česar koli. Sedaj ni naša šola več pekel, kjer bi nas mučili z raznimi odusalibus in temporalibus, kjer se nismo ničesar izučili, ne glede na vsa mučenja šibe, strahu in žalosti. Prejšnje šole so bile kaznilnice in pekel, prejšnji učitelji tirani, kateri so bili deco brez mere in prizanesljivosti... Ta sodba nosi pečat in značilno črto Lutrovega rezkega jezika, kateremu se v obliki pač more očitati pretiravanje, a v jedru se mu ne more odrekati istine.

Da je temu tako, nam priča druga sodba o srednjeveških šolah, sodba Anselma Kenterberijskega, katerega mehki značaj izključuje vsako zmožnost rezkega poveljevanja.

„Noč in dan“ — tako pripoveduje Anselmu nek opat — „ne prestanemo kaznovati dece, ktera je poverjena naši skrbi, a ta prihaja od dne do dne hujša.“ Anselm je je na to odgoril: „Ali vi jih ne prestanete kaznovati! In kadar vzrastejo, kaj bo iz njih? Idijoti in duraki. Prekrasna odgoja, ki dela iz ljudi živino! Ako bi vi na svojem vrtu posadili drevo in ga od vseh strani ogradili, tako da bi na nobeno stran ne moglo razprostrati vej, kaj bi našli, ko bi ga čez nekaj let osvobodili vezi? Drevo s sključenimi in skrivljenimi vejami in tega bi bili krivi vi, ker ste tako nerazumno bili utesnili drevo.“

Ta goreči protest proti sirovim sholastičskim kaznim jarko osvetljuje posledice: sirova disciplina, osobito šiba, je udušila vsako živo javljenje otroškega duha in naredila iz učencev idijote. Ta žalostni pojav je na eni strani posledica duha časa — iz one mračne divje epohe srednjega veka, in na drugi strani posledica sholasticizma, katerega bistvo sestavlja mrtva brezdušna sofistika. Res je, da se v XIII. in XIV. stoletju pojavljajo univerziteti, ktere so prinesle novo živo strujo in sfero odgoje in se zavoljo tega trda disciplina sholastiških šol po malem pretvarja v bolj humano. Vendar ako izvzamemo imenitne pedagoge, kakor Ivana Dserzona, Victorina da Feltra in Eneja Silvija Pikolominijsa, ostane srednji vek zlati vek šibe in drugih sirovih telesnih kazni. (Dalje.)

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Kranjsko.

Št. 31

o. šol. sv. Na novoustanovljeni dvorazredni ljudski šoli v Banjaloki se razpisuje drugo učno mesto s sistemizovanimi prejemki in prostim stanovanjem v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo do 31. prosinca 1900. predpisanim potom tu-sem.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 13. prosinca 1900.

„Učiteljski Tovarish“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarisha“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznani in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{3}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštne se 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Jožef Pance. — Last in založba „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Tiska Miličeva tiskarnica v Ljubljani.

Št. 40

o. šol. sv. Na dvorazredni ljudski šoli na Krki se razpisuje drugo učno mesto s sistemizovanimi prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potom do 15. svečana vlagajo tu-sem.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji, dne 15. svečana 1900.

Listnica uredništva:

Na Goriško: Vaših dveh dopisov ne moremo priobčiti, ker se nam zdita osebna in prerezka. S takimi dopisi bi ničesar ne dognali, kvečjemu bi nam lahko naši nasprotniki očitali, da nimamo razuma za taktično ravnanje. Osebnosti znajo biti samo klerikalci, ki se poslužujejo tega sredstva zlasti sedaj, ko si prizadevajo na vse kriplje, da bi ubili svobodomiselno naše učiteljstvo in da bi uničili vse, kar je to učiteljstvo započelo in za kar deluje in se bojuje z občudovanja vredno požrtvovalnostjo. V tem obziru ste zlasti vi na Goriškem pravi junaki, in simpatije vsega naprednega učiteljstva so na vaši strani. Če bi šlo po volji klerikalcev in onih učiteljev, ki so sklenili z njimi „nesebično“ zvezo, bi vam odjedli še ta kosček suhega kruha, ki ga imate. Prepričani bodite, da bomo vsak spis bodisi še tako oster, radovoljno priobčili, če bo tak, da ne bo razpravljal o osebnostih, ki sodijo — kakor smo že rekli zadnjič — tja, kjer so se razvile. Kar imate osebnega, to poravnajte doma! Vaša dopisa smo shranili in bomo o priliki porabili to in ono. Verjemite, da ne bomo prizanašali niti gg. nadzornikom, če bomo prepričani, da vodi njih ravnanje osebna mržnja do kogarkoli, bodisi tudi do učitelja, ki je nam nasprotnega mišljenja. Verjemite nam tudi, da je takih učiteljev vrlo malo, tako malo, da jih ni nič, zakaj nekaterne žene v klerikalni tabor gola dobičkarja. O tem bi vam lahko povedali zanimivih stvari. Pa bi bile zopet osebne, zatoorej rajši molčimo. Znano nam je, da plava tudi po jasnem nebu oblaček. — Oglasite se še, bodite ostri, a vedno stvarni! Zdravi!

J. T. na R. Prihodnjič. Prostor nam je čimdalje tesnejši, da nam je mogoče na dan le z najnujnejšimi stvarmi. Ko bi se število naših naročnikov izdatno pomnožilo, bi povečali list in tako bi nam ne bilo treba odlagati spisov. Agitujte Vi in vsi naši somišljeniki za naš list! Kar imamo, to moramo vzdrževati z lastnimi krvavimi žulji, ker nimamo nobenega blagoslovljenega sklada, ki bi bil vir pokritju stroškov, ki jih povzroča vzdrževanje učiteljskega lista! Pozdravi!

G. Jurko: Vas članek bomo priobčili bržkone že v prihodnji številki na uvodnem mestu. — **G. M. P. v H.:** Ob priliki. Prosimo, blagovolite v prihodnje vsa pisma, ki jih pošljete našemu listu, frankovati; dopisi šolskih vodstev našemu listu niso poštne prosti, ampak le dopisi oblastev, ki se pošiljajo zopet oblastvom. To velja tudi nekaterim c. kr. okrajnim šolskim svetom; saj je dovolj, da se žrtvujemo in izpostavljamo za stan, ne pa, da bi trpeli pri tem težavnem poslu pri naših skromnih plačah še gmotno škodo. — **J. K. v Št. V. na Štajerskem:** Prihodnjič bo govoril „eden, ki je tudi mlad“, potem pa damo besedo Vam, da zagovarjate program „mladih“, da se natančno poučimo, kakšen je ta program, pridržujemo si pa pravico, da po tem mi izpregovorimo par besed o tem programu. O poslanem nam članku se bomo posvetovali v prihodnji seji uredniškega odseka. — **G. J. Š. v D. L.:** Poslano nam je za to številko došlo prepozno; vsak članek moramo imeti v rokah vsaj tri dni poprej, preden izide list; za dopise zadostujeta dva dneva, za novice pa tudi en dan; vendar nam je treba vse to vsaj pet dni poprej naznaniti po dopisnici, posebno za članke. Kadar pa lista ne prejmete pravočasno, ga reklamujte pri upravnistvu, ne pa pri urednistvu, katero nima z razpošiljanjem nič opraviti. — **G. J. P. v R.:** Ob priliki. **G. A. A.:** Prihodnjič. — **V Istro:** Prihodnjič!

Listnica upravnistva:

Prihodnjo številko bomo poslali le naročnikom. Kdor želi naš list še nadalje prejemati, naj se čim preje zglašuje t. j., pošlje naj celo, ali vsaj del naročnine, ali pa po dopisnici naznani, kdaj in kako namerava poravnati naročnino. Novim naročnikom še z vsemi izišlimi številkami lahko postrežemo.

Šiba in druge telesne kazni v zgodovini šolske discipline.

Ruski spisal M. A., preložil J. M.

(Dalje.)

„Vse moje prepričanje, vse moje želje in prošnje“ — govori osnovatelj protestantizma, „streme na to, da te „oslovske uredbe“ na veke propadejo v brezdno, ali se pa preustroje v istinito krščanske šole. Tako se po milosti božji sedaj deca v naših šolah veselo igrajoči učejo vsega, bodisi jezika, umetnosti, zgodovine ali česar koli. Sedaj ni naša šola več pekel, kjer bi nas mučili z raznimi odusalibus in temporalibus, kjer se nismo ničesar izučili, ne glede na vsa mučenja šibe, strahu in žalosti. Prejšnje šole so bile kaznilnice in pekel, prejšnji učitelji tirani, kateri so bili deco brez mere in prizanesljivosti... Ta sodba nosi pečat in značilno črto Lutrovega rezkega jezika, kateremu se v obliki pač more očitati pretiravanje, a v jedru se mu ne more odrekati istine.

Da je temu tako, nam priča druga sodba o srednjeveških šolah, sodba Anselma Kenterberijskega, ktere ga mehki značaj izključuje vsako zmožnost rezkega poveljevanja.

„Noč in dan“ — tako pripoveduje Anselmu nek opat — „ne prestanemo kaznovati dece, ktera je poverjena naši skrbi, a ta prihaja od dne do dne hujša.“ Anselm je je na to odgoril: „Ali vi jih ne prestanete kaznovati! In kadar vzrastejo, kaj bo iz njih? Idijoti in duraki. Prekrasna odgoja, ki dela iz ljudi živino! Ako bi vi na svojem vrtu posadili drevo in ga od vseh strani ogradili, tako da bi na nobeno stran ne moglo razprostrati vej, kaj bi našli, ko bi ga čez nekaj let osvobodili vezi? Drevo s sključenimi in skrivljenimi vejami in tega bi bili krivi vi, ker ste tako nerazumno bili utesnili drevo.“

Ta goreči protest proti sirovim sholastičskim kaznim jarko osvetljuje posledice: sirova disciplina, osobito šiba, je udušila vsako živo javljenje otroškega duha in naredila iz učencev idijote. Ta žalostni pojav je na eni strani posledica duha časa — iz one mračne divje epohe srednjega veka, in na drugi strani posledica sholasticizma, ktere ga bistvo sestavlja mrtva brezdušna sofistika. Res je, da se v XIII. in XIV. stoletju pojavljajo univerziteti, ktere so prinesle novo živo strujo in sfero odgoje in se zavoljo tega trda disciplina sholastiških šol po malem pretvarja v bolj humano. Vendar ako izvzamemo imenitne pedagoge, kakor Ivana Dserzona, Victorina da Feltra in Eneja Silvija Pikolominijsa, ostane srednji vek zlati vek šibe in drugih sirovih telesnih kazni. (Dalje.)

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Kranjsko.

Št. 31

o. šol. sv. Na novoustanovljeni dvorazredni ljudski šoli v Banjaloki se razpisuje drugo učno mesto s sistemizovanimi prejemki in prostim stanovanjem v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo do 31. prosinca 1900. predpisanim potom tu-sem.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 13. prosinca 1900.

„Učiteljski Tovarš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznani in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{2}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštne se 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Jožef Pance. — Last in založba „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Tiska Miličeva tiskarnica v Ljubljani.

Št. 40

o. šol. sv. Na dvorazredni ljudski šoli na Krki se razpisuje drugo učno mesto s sistemizovanimi prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potom do 15. svečana vlagajo tu-sem.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji, dne 15. svečana 1900.

Listnica uredništva:

Na Goriško: Vaših dveh dopisov ne moremo priobčiti, ker se nam zdita osebna in prerezka. S takimi dopisi bi ničesar ne dognali, kvečjemu bi nam lahko naši nasprotniki očitali, da nimamo razuma za taktično ravnanje. Osebnosti znajo biti samo klerikalci, ki se poslužujejo tega sredstva zlasti sedaj, ko si prizadevajo na vse kriplje, da bi ubili svobodomiselno naše učiteljstvo in da bi uničili vse, kar je to učiteljstvo započelo in za kar deluje in se bojuje z občudovanja vredno požrtvovalnostjo. V tem obziru ste zlasti vi na Goriškem pravi junaki, in simpatije vsega naprednega učiteljstva so na vaši strani. Če bi šlo po volji klerikalcev in onih učiteljev, ki so sklenili z njimi „nesebično“ zvezo, bi vam odjedli še ta košček suhega kruha, ki ga imate. Prepričani bodite, da bomo vsak spis bodisi še tako oster, radovoljno priobčili, če bo tak, da ne bo razpravljal o osebnostih, ki sodijo — kakor smo že rekli zadnjič — tja, kjer so se razvile. Kar imate osebnega, to poravnajte doma! Vaša dopisa smo shranili in bomo o priliki porabili to in ono. Verjemite, da ne bomo prizanašali niti gg. nadzornikom, če bomo prepričani, da vodi njih ravnanje osebna mržnja do kogarkoli, bodisi tudi do učitelja, ki je nam nasprotnega mišljenja. Verjemite nam tudi, da je takih učiteljev vrlo malo, tako malo, da jih ni nič, zakaj nekaterne žene v klerikalni tabor gola dobičkarja. O tem bi vam lahko povedali zanimivih stvari. Pa bi bile zopet osebne, zatoorej rajši molčimo. Znano nam je, da plava tudi po jasnem nebu oblaček. — Oglasite se še, bodite ostri, a vedno stvarni! Zdravi!

J. T. na R. Prihodnjič. Prostor nam je čimdalje tesnejši, da nam je mogoče na dan le z najnujnejšimi stvarmi. Ko bi se število naših naročnikov izdatno pomnožilo, bi povečali list in tako bi nam ne bilo treba odlagati spisov. Agitujte Vi in vsi naši somišljeniki za naš list! Kar imamo, to moramo vzdrževati z lastnimi krvavimi žulji, ker nimamo nobenega blagoslovljenega sklada, ki bi bil vir pokritju stroškov, ki jih povzroča vzdrževanje učiteljskega lista! Pozdravi!

G. Jurko: Vas članek bomo priobčili bržkone že v prihodnji številki na uvodnem mestu. — **G. M. P. v H.:** Ob priliki. Prosimo, blagovolite v prihodnje vsa pisma, ki jih pošljete našemu listu, frankovati; dopisi šolskih vodstev našemu listu niso poštne prosti, ampak le dopisi oblastev, ki se pošiljajo zopet oblastvom. To velja tudi nekaterim c. kr. okrajnim šolskim svetom; saj je dovolj, da se žrtvujemo in izpostavljamo za stan, ne pa, da bi trpeli pri tem težavnem poslu pri naših skromnih plačah še gmotno škodo. — **J. K. v Št. V. na Štajerskem:** Prihodnjič bo govoril „eden, ki je tudi mlad“, potem pa damo besedo Vam, da zagovarjate program „mladih“, da se natančno poučimo, kakšen je ta program, pridržujemo si pa pravico, da po tem mi izpregovorimo par besed o tem programu. O poslanem nam članku se bomo posvetovali v prihodnji seji uredniškega odseka. — **G. J. Š. v D. L.:** Poslano nam je za to številko došlo prepozno; vsak članek moramo imeti v rokah vsaj tri dni poprej, preden izide list; za dopise zadostujeta dva dneva, za novice pa tudi en dan; vendar nam je treba vse to vsaj pet dni poprej naznaniti po dopisnici, posebno za članke. Kadar pa lista ne prejmete pravočasno, ga reklamujte pri upravnistvu, ne pa pri urednistvu, katero nima z razpošiljanjem nič opraviti. — **G. J. P. v R.:** Ob priliki. **G. A. A.:** Prihodnjič. — **V Istro:** Prihodnjič!

Listnica upravnistva:

Prihodnjo številko bomo poslali le naročnikom. Kdor želi naš list še nadalje prejemati, naj se čim preje zglašuje t. j., pošlje naj celo, ali vsaj del naročnine, ali pa po dopisnici naznani, kdaj in kako namerava poravnati naročnino. Novim naročnikom še z vsemi izišlimi številkami lahko postrežemo.

Šiba in druge telesne kazni v zgodovini šolske discipline.

Ruski spisal M. A., preložil J. M.

(Dalje.)

„Vse moje prepričanje, vse moje želje in prošnje“ — govori osnovatelj protestantizma, „streme na to, da te „oslovske uredbe“ na veke propadejo v brezdno, ali se pa preustroje v istinito krščanske šole. Tako se po milosti božji sedaj deca v naših šolah veselo igrajoči učejo vsega, bodisi jezika, umetnosti, zgodovine ali česar koli. Sedaj ni naša šola več pekel, kjer bi nas mučili z raznimi odusalibus in temporalibus, kjer se nismo ničesar izučili, ne glede na vsa mučenja šibe, strahu in žalosti. Prejšnje šole so bile kaznilnice in pekel, prejšnji učitelji tirani, kateri so bili deco brez mere in prizanesljivosti... Ta sodba nosi pečat in značilno črto Lutrovega rezkega jezika, kateremu se v obliki pač more očitati pretiravanje, a v jedru se mu ne more odrekati istine.

Da je temu tako, nam priča druga sodba o srednjeveških šolah, sodba Anselma Kenterberijskega, katerega mehki značaj izključuje vsako zmožnost rezkega poveljevanja.

„Noč in dan“ — tako pripoveduje Anselmu nek opat — „ne prestanemo kaznovati dece, ktera je poverjena naši skrbi, a ta prihaja od dne do dne hujša.“ Anselm je je na to odgoril: „Ali vi jih ne prestanete kaznovati! In kadar vzrastejo, kaj bo iz njih? Idijoti in duraki. Prekrasna odgoja, ki dela iz ljudi živino! Ako bi vi na svojem vrtu posadili drevo in ga od vseh strani ogradili, tako da bi na nobeno stran ne moglo razprostrati vej, kaj bi našli, ko bi ga čez nekaj let osvobodili vezi? Drevo s sključenimi in skrivljenimi vejami in tega bi bili krivi vi, ker ste tako nerazumno bili utesnili drevo.“

Ta goreči protest proti sirovim sholastičskim kaznim jarko osvetljuje posledice: sirova disciplina, osobito šiba, je udušila vsako živo javljenje otroškega duha in naredila iz učencev idijote. Ta žalostni pojav je na eni strani posledica duha časa — iz one mračne divje epohe srednjega veka, in na drugi strani posledica sholasticizma, katerega bistvo sestavlja mrtva brezdušna sofistika. Res je, da se v XIII. in XIV. stoletju pojavljajo univerziteti, ktere so prinesle novo živo strujo in sfero odgoje in se zavoljo tega trda disciplina sholastiških šol po malem pretvarja v bolj humano. Vendar ako izvzamemo imenitne pedagoge, kakor Ivana Dserzona, Victorina da Feltra in Eneja Silvija Pikolominijsa, ostane srednji vek zlati vek šibe in drugih sirovih telesnih kazni. (Dalje.)

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Kranjsko.

Št. 31

o. šol. sv. Na novoustanovljeni dvorazredni ljudski šoli v Banjaloki se razpisuje drugo učno mesto s sistemizovanimi prejemki in prostim stanovanjem v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo do 31. prosinca 1900. predpisanim potom tu-sem.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 13. prosinca 1900.

„Učiteljski Tovarš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznani in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{3}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštne se 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Jožef Pance. — Last in založba „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Tiska Miličeva tiskarnica v Ljubljani.

Št. 40

o. šol. sv. Na dvorazredni ljudski šoli na Krki se razpisuje drugo učno mesto s sistemizovanimi prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potom do 15. svečana vlagajo tu-sem.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji, dne 15. svečana 1900.

Listnica uredništva:

Na Goriško: Vaših dveh dopisov ne moremo priobčiti, ker se nam zdi osebna in prerezka. S takimi dopisi bi ničesar ne dognali, kvečjemu bi nam lahko naši nasprotniki očitali, da nimamo razuma za taktično ravnanje. Osebnosti znajo biti samo klerikalci, ki se poslužujejo tega sredstva zlasti sedaj, ko si prizadevajo na vse kriplje, da bi ubili svobodomiselno naše učiteljstvo in da bi uničili vse, kar je to učiteljstvo započelo in za kar deluje in se bojuje z občudovanja vredno požrtvovalnostjo. V tem obziru ste zlasti vi na Goriškem pravi junaki, in simpatije vsega naprednega učiteljstva so na vaši strani. Če bi šlo po volji klerikalcev in onih učiteljev, ki so sklenili z njimi „nesebično“ zvezo, bi vam odjedli še ta košček suhega kruha, ki ga imate. Prepričani bodite, da bomo vsak spis bodisi še tako oster, radovoljno priobčili, če bo tak, da ne bo razpravljal o osebnostih, ki sodijo — kakor smo že rekli zadnjič — tja, kjer so se razvile. Kar imate osebnega, to poravnajte doma! Vaša dopisa smo shranili in bomo o priliki porabili to in ono. Verjemite, da ne bomo prizanašali niti gg. nadzornikom, če bomo prepričani, da vodi njih ravnanje osebna mržnja do kogarkoli, bodisi tudi do učitelja, ki je nam nasprotnega mišljenja. Verjemite nam tudi, da je takih učiteljev vrlo malo, tako malo, da jih ni nič, zakaj nekaterne žene v klerikalni tabor gola dobičkarja. O tem bi vam lahko povedali zanimivih stvari. Pa bi bile zopet osebne, zatoorej rajši molčimo. Znano nam je, da plava tudi po jasnem nebu oblaček. — Oglasite se še, bodite ostri, a vedno stvarni! Zdravi!

J. T. na R. Prihodnjič. Prostor nam je čimdalje tesnejši, da nam je mogoče na dan le z najnujnejšimi stvarmi. Ko bi se število naših naročnikov izdatno pomnožilo, bi povečali list in tako bi nam ne bilo treba odlagati spisov. Agitujte Vi in vsi naši somišljeniki za naš list! Kar imamo, to moramo vzdrževati z lastnimi krvavimi žulji, ker nimamo nobenega blagoslovljenega sklada, ki bi bil vir pokritju stroškov, ki jih povzroča vzdrževanje učiteljskega lista! Pozdravi!

G. Jurko: Vas članek bomo priobčili bržkone že v prihodnji številki na uvodnem mestu. — **G. M. P. v H.:** Ob priliki. Prosimo, blagovolite v prihodnje vsa pisma, ki jih pošljete našemu listu, frankovati; dopisi šolskih vodstev našemu listu niso poštne prosti, ampak le dopisi oblastev, ki se pošiljajo zopet oblastvom. To velja tudi nekaterim c. kr. okrajnim šolskim svetom; saj je dovolj, da se žrtvujemo in izpostavljamo za stan, ne pa, da bi trpeli pri tem težavnem poslu pri naših skromnih plačah še gmotno škodo. — **J. K. v Št. V. na Štajerskem:** Prihodnjič bo govoril „eden, ki je tudi mlad“, potem pa damo besedo Vam, da zagovarjate program „mladih“, da se natančno poučimo, kakšen je ta program, pridržujemo si pa pravico, da po tem mi izpregovorimo par besed o tem programu. O poslanem nam članku se bomo posvetovali v prihodnji seji uredniškega odseka. — **G. J. Š. v D. L.:** Poslano nam je za to številko došlo prepozno; vsak članek moramo imeti v rokah vsaj tri dni poprej, preden izide list; za dopise zadostujeta dva dneva, za novice pa tudi en dan; vendar nam je treba vse to vsaj pet dni poprej naznaniti po dopisnici, posebno za članke. Kadar pa lista ne prejmete pravočasno, ga reklamujte pri upravnistvu, ne pa pri urednistvu, katero nima z razpošiljanjem nič opraviti. — **G. J. P. v R.:** Ob priliki. **G. A. A.:** Prihodnjič. — **V Istro:** Prihodnjič!

Listnica upravnistva:

Prihodnjo številko bomo poslali le naročnikom. Kdor želi naš list še nadalje prejemati, naj se čim preje zglašuje t. j., pošlje naj celo, ali vsaj del naročnine, ali pa po dopisnici naznani, kdaj in kako namerava poravnati naročnino. Novim naročnikom še z vsemi izišlimi številkami lahko postrežemo.

Šiba in druge telesne kazni v zgodovini šolske discipline.

Ruski spisal M. A., preložil J. M.

(Dalje.)

„Vse moje prepričanje, vse moje želje in prošnje“ — govori osnovatelj protestantizma, „streme na to, da te „oslovske uredbe“ na veke propadejo v brezdno, ali se pa preustroje v istinito krščanske šole. Tako se po milosti božji sedaj deca v naših šolah veselo igrajoči učejo vsega, bodisi jezika, umetnosti, zgodovine ali česar koli. Sedaj ni naša šola več pekel, kjer bi nas mučili z raznimi odusalibus in temporalibus, kjer se nismo ničesar izučili, ne glede na vsa mučenja šibe, strahu in žalosti. Prejšnje šole so bile kaznilnice in pekel, prejšnji učitelji tirani, kateri so bili deco brez mere in prizanesljivosti... Ta sodba nosi pečat in značilno črto Lutrovega rezkega jezika, kateremu se v obliki pač more očitati pretiravanje, a v jedru se mu ne more odrekati istine.

Da je temu tako, nam priča druga sodba o srednjeveških šolah, sodba Anselma Kenterberijskega, ktere ga mehki značaj izključuje vsako zmožnost rezkega poveljevanja.

„Noč in dan“ — tako pripoveduje Anselmu nek opat — „ne prestanemo kaznovati dece, ktera je poverjena naši skrbi, a ta prihaja od dne do dne hujša.“ Anselm je je na to odgoril: „Ali vi jih ne prestanete kaznovati! In kadar vzrastejo, kaj bo iz njih? Idijoti in duraki. Prekrasna odgoja, ki dela iz ljudi živino! Ako bi vi na svojem vrtu posadili drevo in ga od vseh strani ogradili, tako da bi na nobeno stran ne moglo razprostrati vej, kaj bi našli, ko bi ga čez nekaj let osvobodili vezi? Drevo s sključenimi in skrivljenimi vejami in tega bi bili krivi vi, ker ste tako nerazumno bili utesnili drevo.“

Ta goreči protest proti sirovim sholastičkim kaznim jarko osvetljuje posledice: sirova disciplina, osobito šiba, je udušila vsako živo javljenje otroškega duha in naredila iz učencev idijote. Ta žalostni pojav je na eni strani posledica duha časa — iz one mračne divje epohe srednjega veka, in na drugi strani posledica sholasticizma, ktere ga bistvo sestavlja mrtva brezdušna sofistika. Res je, da se v XIII. in XIV. stoletju pojavljajo univerziteti, ktere so prinesle novo živo strujo in sfero odgoje in se zavoljo tega trda disciplina sholastiških šol po malem pretvarja v bolj humano. Vendar ako izvzamemo imenitne pedagoge, kakor Ivana Dserzona, Victorina da Feltra in Eneja Silvija Pikolominijsa, ostane srednji vek zlati vek šibe in drugih sirovih telesnih kazni. (Dalje.)

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Kranjsko.

Št. 31

o. šol. sv. Na novoustanovljeni dvorazredni ljudski šoli v Banjaloki se razpisuje drugo učno mesto s sistemizovanimi prejemki in prostim stanovanjem v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo do 31. prosinca 1900. predpisanim potom tu-sem.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 13. prosinca 1900.

„Učiteljski Tovarš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrta leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznani in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{2}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštne se 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Jožef Pance. — Last in založba „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Tiska Miličeva tiskarnica v Ljubljani.

Št. 40

o. šol. sv. Na dvorazredni ljudski šoli na Krki se razpisuje drugo učno mesto s sistemizovanimi prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potom do 15. svečana vlagajo tu-sem.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji, dne 15. svečana 1900.

Listnica uredništva:

Na Goriško: Vaših dveh dopisov ne moremo priobčiti, ker se nam zdita osebna in prerezka. S takimi dopisi bi ničesar ne dognali, kvečjemu bi nam lahko naši nasprotniki očitali, da nimamo razuma za taktično ravnanje. Osebnosti znajo biti samo klerikalci, ki se poslužujejo tega sredstva zlasti sedaj, ko si prizadevajo na vse kriplje, da bi ubili svobodomiselno naše učiteljstvo in da bi uničili vse, kar je to učiteljstvo započelo in za kar deluje in se bojuje z občudovanja vredno požrtvovalnostjo. V tem obziru ste zlasti vi na Goriškem pravi junaki, in simpatije vsega naprednega učiteljstva so na vaši strani. Če bi šlo po volji klerikalcev in onih učiteljev, ki so sklenili z njimi „nesebično“ zvezo, bi vam odjedli še ta košček suhega kruha, ki ga imate. Prepričani bodite, da bomo vsak spis bodisi še tako oster, radovoljno priobčili, če bo tak, da ne bo razpravljal o osebnostih, ki sodijo — kakor smo že rekli zadnjič — tja, kjer so se razvile. Kar imate osebnega, to poravnajte doma! Vaša dopisa smo shranili in bomo o priliki porabili to in ono. Verjemite, da ne bomo prizanašali niti gg. nadzornikom, če bomo prepričani, da vodi njih ravnanje osebna mržnja do kogarkoli, bodisi tudi do učitelja, ki je nam nasprotnega mišljenja. Verjemite nam tudi, da je takih učiteljev vrlo malo, tako malo, da jih ni nič, zakaj nekaterne žene v klerikalni tabor gola dobičkarja. O tem bi vam lahko povedali zanimivih stvari. Pa bi bile zopet osebne, zatoorej rajši molčimo. Znano nam je, da plava tudi po jasnem nebu oblaček. — Oglasite se še, bodite ostri, a vedno stvarni! Zdravi!

J. T. na R. Prihodnjič. Prostor nam je čimdalje tesnejši, da nam je mogoče na dan le z najnujnejšimi stvarmi. Ko bi se število naših naročnikov izdatno pomnožilo, bi povečali list in tako bi nam ne bilo treba odlagati spisov. Agitujte Vi in vsi naši somišljeniki za naš list! Kar imamo, to moramo vzdrževati z lastnimi krvavimi žulji, ker nimamo nobenega blagoslovljenega sklada, ki bi bil vir pokritju stroškov, ki jih povzroča vzdrževanje učiteljskega lista! Pozdravi!

G. Jurko: Vas članek bomo priobčili bržkone že v prihodnji številki na uvodnem mestu. — **G. M. P. v H.:** Ob priliki. Prosimo, blagovolite v prihodnje vsa pisma, ki jih pošljete našemu listu, frankovati; dopisi šolskih vodstev našemu listu niso poštne prosti, ampak le dopisi oblastev, ki se pošiljajo zopet oblastvom. To velja tudi nekaterim c. kr. okrajnim šolskim svetom; saj je dovolj, da se žrtvujemo in izpostavljamo za stan, ne pa, da bi trpeli pri tem težavnem poslu pri naših skromnih plačah še gmotno škodo. — **J. K. v Št. V. na Štajerskem:** Prihodnjič bo govoril „eden, ki je tudi mlad“, potem pa damo besedo Vam, da zagovarjate program „mladih“, da se natančno poučimo, kakšen je ta program, pridržujemo si pa pravico, da po tem mi izpregovorimo par besed o tem programu. O poslanem nam članku se bomo posvetovali v prihodnji seji uredniškega odseka. — **G. J. Š. v D. L.:** Poslano nam je za to številko došlo prepozno; vsak članek moramo imeti v rokah vsaj tri dni poprej, preden izide list; za dopise zadostujeta dva dneva, za novice pa tudi en dan; vendar nam je treba vse to vsaj pet dni poprej naznaniti po dopisnici, posebno za članke. Kadar pa lista ne prejmete pravočasno, ga reklamujte pri upravnistvu, ne pa pri urednistvu, katero nima z razpošiljanjem nič opraviti. — **G. J. P. v R.:** Ob priliki. **G. A. A.:** Prihodnjič. — **V Istro:** Prihodnjič!

Listnica upravnistva:

Prihodnjo številko bomo poslali le naročnikom. Kdor želi naš list še nadalje prejemati, naj se čim preje zglašuje t. j., pošlje naj celo, ali vsaj del naročnine, ali pa po dopisnici naznani, kdaj in kako namerava poravnati naročnino. Novim naročnikom še z vsemi izišlimi številkami lahko postrežemo.